

МДХ: ИҚТИСОДИЙ ИНТЕГРАЦИЯ САРИ

10 февраль куни Қозоғистон пойтахти Алматы шаҳрида Мустақил Давлатлар Ҳамдустлигига аъзо мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошқалиқларининг навбатдаги учрашуви бўлиб ўтди. Унда Ҳамдустликдаги 12 мамлакат делегациялари иштирок этди. Ўзбекистон Президенти Ислам Каримов Алматы аэропортида журналистлар саволларига жавоб бераётган экан, МДХ доирасидаги интеграция давр талаби эканини яна бир бор таъкидлади.

Бу муҳим учрашувда қатнашиш учун барча мамлакатлар делегациялари Алматыга бир кун аввал ташриф буюрдилар. 9 февраль куни Қозоғистон пойтахтидаги Дустлик уйида Ҳамдустликка аъзо мамлакатлар Ташқи ишлар ва Мудофаа вазирлари кенгашларининг мажлиси бўлиб ўтди. Унинг иштирокчилари олий даражадаги учрашувда қўрилган масалалар юзасидан яна бир қарра фикрлашиб олдилар.

Алматыдаги асосий воқеалар 10 февраль куни бўлиб ўтди. Қозоғистон Президенти саройида МДХга аъзо мамлакатлар давлат раҳбарлари кенгаши иш бошлади. Унда МДХ ҳудудда тинчлик ва барқарорликни қўллаб-қувватлаш, Ҳамдустлик доирасида умумий илмий муҳити тиклаш ва сақлаб қолиш чора-тад-

СУРАТДА: учрашув пайти. А. Илёсов олган сурат (УзА).

бирларини куриш, Ҳамдустликка аъзо мамлакатлар ташқи чегараларини қўриқлашда ҳамкорлик қилиш, давлатлараро иқтисодий кўмитанинг ташкилий жиҳатларини ҳал этиш, фашизм устидан қозонилган ғалабанинг 50 йиллигини нишонлаш ва бошқа масалалар муҳокама қилинди. Айтилган Президент саройида МДХ мамлакатлари ҳукумат раҳбарлари кенгаши ҳам ўз мажлисини ўтказди.

Ҳукумат раҳбарлари кенгашида иқтисодий интеграцияга аъзо мамлакатларнинг ҳужжатли муносабатларидаги ҳуқуқий жиҳатларини бирга қилиш ҳал этиш, иқтисодий интеграциянинг умумий статистика базасини яратиш, Ҳамдустликдаги мамлакатларни темир йўл транс-

нинг навбатдаги учрашувини шу йил 26 майда Минскда ўтказишга қарор қилинди.

Амиркул КАРИМ, (УзА).

МДХга аъзо мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошқалиқларининг олий даражадаги учрашуви якунлангандан кейин Алматыда Ўзбекистон, Қозоғистон ва Қирғизистон Республикаларининг Президентлари Ислам Каримов, Нурсултон Назарбоев, Аскар Акаевларнинг узаро фикр алмашувлари бўлди. Унда ягона иқтисодий ҳудудни такомиллаштириш, маҳсулот айирбошлаш, турли соҳалардаги алоқаларни мустақамлаш буйича масалалар муҳокама этилди. Уч давлат ўртасидаги иқтисодий ва маданий алоқаларни юқори босқичга кўтариш буйича битим имзоланди. 3 мартда Туркменистоннинг Тошкент шаҳрида Марказий Осиё Республикалари беш Президентларининг учрашувини ўтказишга қарор қилинди.

11 февраль куни Ўзбекистон Республикаси Президентини Ислам Каримов Алматыдан Тошкентга қайтиб келди. Тошкент аэропортида юртбошимизни Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси вазифининг бажарувчи Э. Халилов, Бош вазир А. Муталов, Президентнинг давлат маслаҳатчилари Т. Алимов, Б. Гуломов, Ташқи ишлар вазири А. Комилов, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тулаганов ва бошқа расмий кишилар қўриб олдилар.

Пойтахтда жойлашган «Осиё — Чам» Ўзбекистон — Туркия қўшма корхонаси яқинда ишга тушди. Унинг муассислари Туркия томонидан «Чам Мадени Ёсиа Санаи» ҳамда Ўзбекистон Республикаси мелиорация ва сув ҳужалиғи вазирлиги бўлишиди.

Дастгоҳ ва усуналар Туркия томонидан келтирилиб, ёруғ ва кенг хоналарга жойлаштирилди. Уларнинг купу тула автоматлаштирилган. Лекин бу корхонада 200 ишчилар жойини ташкил этишга ҳалақит

бергани йўқ. Айтилган туркиялик мутахассислар маҳаллий ишчиларни замонавий дастгоҳларда ишлашга ўргатишмоқда. Шунинг учун ҳозир

ҳар хил кастриолкалар, товалар ва бошқа ошхонада ишлатиладиган идиш-товоқлар ишлаб чиқаришни ўзлаштириш ниятидадирлар. Бошқача қилиб айтганда

хона ишлаб чиқараётган маҳсулотлар ўзининг сифатлиги билан ажралиб туради. Чунки корхона Америка Қўшма Штатларида машхур «Дюпон»

ришни ривожлантириш мақсадида дунёнинг бошқа фирмалари билан ҳам алоқа боғлашга ҳаракат қилинмоқда. Хусусан ҳозир «Мицубиси» компаниясининг

кейин корхона яқинда Жаңубий Корея фирмаларининг бири билан музокара-ларини тамомлади. Россия билан маҳсулот айирбошлаш шартномаси тузилди. Шунинг учун корхонанинг пойтахтда фирмали дукони ишлаб турибди. Айтилганда бу ерда пластмассадан ишланган ошхона идиш-товоқлари сотилмоқда. Бу маҳсулотлар уй бекалариға ёқиб туриши аниқ, Нимага деганда ошхона анжомлари жаҳон андозалари талаби даражасидадир.

Гани ЙУЛЧИЕВ.

МАҲОРАТ КЎРСАТИШДИ

Юнусобод туманидаги 260-мактабда «Йил тарбиячиси» курик-танлови бўлиб ўтди. Унга хос жозиба ва юқори савияда ташкил этилган ушбу тадбирда нафақат мураббийлар, услубийчилар, мусиқа раҳбарлари, балки болажонларимиз ҳам ўз билим ва маҳоратларини намойиш этишди.

Танловга тумандаги боғчаларда уюштирилган беллашувлардан энг билимдон ва зукко 8 нафар тарбиячи танлаб олинди. Натихада 253, 301, 366, 424, 484, 499, 502 ва 519-болалар боғчаларидан вакиллар узаро куч синандилар.

Шуниси қувончлики, мураббийлар ўзларининг педагогик маҳоратлари, болалар билан ишлаш қобилиятлари, билим ва дунёқарашларини қандай шакллантириб бораётганлиги ҳамда бошқа йўналишлар буйича баҳс юритдилар. Ҳакамлар ҳайъати томонидан тақдим этилган барча шартларни тўғри бажарган 366-болалар боғчаси тарбиячиси Гулнара Зоҳидова биринчи ўринни эгаллади. Шунингдек, 502-болалар боғчаси тарбиячиси Татьяна Калиновская ҳамда 499-болалар боғчаси тарбиячиси Алфия Фасхутдиновалар ҳам фахрлий уринларга насиб этди.

Собир БОЗОРБОВ.

ПОЙТАХТНИНГ БИР КУНИ

ЯНГИЛИКЛАР | ВОҚЕАЛАР | ХАБАРЛАР

ДАВР ТАЛАБИГА МОС

«Корхона-маҳалла-иқтисодий ҳудуд» деб аталувчи иборалар эндиликда тез-тез тилга олинган бўлиб қолди. Зеро, бугунги кунда ана шу ҳамкорлик алоқаларини мустақам негизда йўлга қўйиш давр талабиға айланган. Ушбу доллар масала шаҳримиздаги йирик саноат корхоналари эътиборида бўлиб, қатор яхши илғор гоаялар олға сурилмоқда. Бу ҳайри ишга «Узэлектротранс» илмий-ишлаб чиқариш биришмаси меҳнат аҳли биринчилардан бўлиб киришди.

Замон руҳига мос бу муҳим жараёни амалга оширишда корхона давлат, илмий ва тижорат тузилмасининг ердмига таянади. Ана шу вазифани мақсадга мувофиқ равишда йўлга қўйиш мақсадида биришмада маслаҳат кенгаши ўтказилди.

Унда ҳамкорлик алоқаларини йўлга қўйишнинг аниқ режалари белгилаб олинди. Корхона билан маҳалла ўртасида ҳамкорлик қилиш тадбирлари куриб чиқилди. Бу ва шунга ўхшаш бошқа тадбирларни ижтимоий ва иқтисодий доирада ҳал этиш мақсада мувофиқ деб топилди.

Биришмада ушбу режаларни амалга оширишнинг босқичлари ҳам белгиланди. Янги ишчи уринларини юзага келтириш ана шу жараёнинг дебочаси бўлади. Шу асосда ишлаб чиқариш қувватини оширишга эришилди.

Биришмада давр талабиға мос келадиган кичик иқтисодий ҳудудни бунёд этишнинг яна қатор масалалари ҳам куриб чиқилди.

Озод ВАЛИЕВ.

МУҲИМ САНАГА БАҒИШЛАБ

Буюқ Ғалабанинг 50 йиллигиға бағишлаб республика-мизда катта тайёргарлик курилмоқда. Шу сана олдидан мўйқалам усталари ҳам муносиб ижодий аргумонлар ҳозирлашмоқда.

Расмон Турғун Каримов ҳам жон олиб, жон берилган уша даҳшатли уруш кунлари манзараларини акс эттирувчи расмлар туркуми устида ишлаб, уларнинг бир нечасини ниҳоясига етказди. Қаҳрамонлик намуналарини бадий акс этган мазкур тасвирлар алоҳида маркаларда ўз инфодасини топадилар.

«Ўзбекистон маркаси» нашриёт маркази йўли билан бу суратлар асосида маркаларни чиқариш тараддуки курилмоқда.

Ушбу туркум маркалар яқин кунлар ичида қўллаб ҳуссада қол этилиб, савдога чиқарилади.

Нашриёт маркази яна бир йирик санага бағишланган туркум маркаларни босиб чиқариш арасида турибди. Биришган Миллатлар Ташкилотининг эллик йиллиги муносабати билан рангли маркази конвертлар ҳам кўччилик эътиборини ўзига тортади. Бунинг учун моҳир расомлар жалб этилди.

Озод АЛИМОВ.

ҲАМШАҲАРЛАРИМИЗ МАМНУН

Шаҳримиздаги ягона, аммо жаҳонга машхур бўлган «Бурда моден» хиссадорлик жамияти муассислигидаги «Стил» фир-кази ҳам янада машхур бўлиб бормоқда. Марказининг иш фаолияти тобора кенгайиб, хизмат турлари ортиб бораётди.

—Маҳсулот турлари ҳар ўн беш нумар узғартирилиб турилади, — дейди марказнинг тижорат ишлари буйича директори Р.Отаниёзов. —Бунга сабаб маҳсулот сифати ва унинг баҳосиға болглиқдир. Шунинг учун ҳам ҳамшаҳарларимизға хизматинг бу соҳасида, яъни фақат жаҳонга машхур «Бурда моден» журналиға олуна қилиш эмас, балки Германиядан келтирилган тикунчилик соҳасида ишлатиладиган андоза ва матолар, турга ва ипплар, «Ровена» фирмаси тайёрлаган тўқув иппларидан баҳраманд бўлишди.

Марказда қўлда тўқиш сирларини «Верена» журналичидан олинган андозалар ёрдамида ўргатиш ва маслаҳат бериш имконияти ҳам бор. Хизматнинг янги бу туридан ҳамшаҳарларимиз фойдаланиб, бағоят хурсанд бўлишмоқда.

Гули АБДУЛЛАЕВА.

ШАҲАР БЕДАРВОЗА ЭМАС «НОН» ТАДБИРИДА АНИҚЛАНДИ

дан ўтказадилар. Бу ерда нафақат нон, балки республика-миз ҳудудидан олиб чиқил таъқиқланган нарса-буюмлар, гивеандлик моддалари, қурол-яроғлар, ўқ-дор бор-йўқлиги синчиклаб текширилади.

рий оз бўханка нон ноқонуний олиб келтирилганини аниқладилар.

«Тошкент — Чингелди» йўналиши буйлаб шитоб билан кетаятган электропоездни божона назоратидан ўтказаятган

УНУТИЛМАС ДАМЛАР

Миробод туманидаги Мўқимий номли 154-мактаб одатдагидан кура гажумроқ бўлди. Негаки шу кун мақтабадаги 16 ёшга тулган усмирларға Ўзбекистон Республикасининг янги фуқаролик паспортлари топширилди.

Болажонлар ҳаётининг энг қувончли онларидан бири ҳисоблангани ушбу тадбирға ота-оналар, уруш ва меҳнат фахрийлари, маҳалла фаоллари ҳам тақлиф этилди.

Миробод тумани ички ишлар бўлими бошлигининг уринбосари, милиция подполковниги А.Нурбоев, туман паспорт бўлимининг ноэри, милиция катта лейтенанти И.Раҳматуллаев, «Сарикўла» маҳалласи оқсоқоли И. Рустамовлар ҳаётта илк қадамларини қўяётган йигит-қизларни чин қўнгилдан табриқлаб, янги паспортларни тақдим этишди.

Дамир ИСМОИЛОВ.

Маданият масканларида

САҲНАДА — «САҲОВАТ»

Шаҳримиздаги Кузи оғизлар маданият саройи қошида фаолият кўрсатаётган «Саховат» ашула ва рақс дастаси «Бир кўш отмоқда бу Ватан узра» деб номланган янги концерт дастурини тайёрлади. Ундан урин олган истиклол, мустақиллик, она юртин тараннуми этувчи куй ва қўшиқлар, жозибали рақслар барнага манзур бўлмоқда.

Дастурни дастанин бадий раҳбари Исроил Орипов ва мусиқа раҳбари Ахроржон Раҳмоновлар саҳнаға олиб чиққанлар.

УРУШ ИППЛАРИ ҚЎШИҚЛАРИ

Чилонзор тумани маданият уйининг фахрийлар ҳор турхури Ғалабанинг 50 йиллигиға ажойиб совға ҳозирлашди. Пойтахтиниздаги маданият масканларида улар ижросида «Биз у кунларни унутмамиз», «Ғалаба кўни», «Катюша» ва бошқа уруш йилларининг қўшиқлари янграмоқда.

ЯНГРАСИН ШУХ ЯППАЛАР

«Қизил тонг» маданият саройида фаолият кўрсатаётган болалар ашула ва рақс дастаси «Биз истиклол болалари» деб номланган янги томоша билан мухлисларни ҳушуд этди. Бахтли Болалик ҳақидаги мазкур концерт дастурини дастанин бадий раҳбари Наталья Даранченко саҳнаға олиб чиққан.

Болаларнинг қувноқ қўшиқлари, марфтуноқ рақслари, уйинларға саҳналаштирилган шўх яппалар барнада катта таассурот қўлдиришди.

Пўлат ЖОЗИЛОВА, Тошкент шаҳар Божхона хизмати маркази ходими.

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 1-моддаси куйидагича ифодаланган: «Ўзбекистон — суверен демократик республика. Давлатнинг «Ўзбекистон» ва «Ўзбекистон Республикаси» деган номлари бир маънони англатади».

Ўзбекистонда давлат ҳокимиятини ташкил этишнинг энг муҳим Конституцион тамойилларидан бири давлат суверенитети принциплари ҳисобланади. «Давлат суверенитети» ибораси французча «чокори ҳокимият», «олий ҳокимият»

билдиради. Фақат давлат ҳокимиятига нуфузли таъсир утказишга, зарур бўлганда эса жамият ҳаётининг ҳамма томонларига куч ишлатишга қодир. Бунинг кенг қамровли эканлигини, чиндан ҳам мустакил яшаётганлигини кўрсатади.

Мамлакат ичидagi давлат ҳокимиятининг суверенитети унинг ташқирисидagi мустакиллиги билан ҳамбарчас боғлиқ. Давлат суверенитети уни халқро муносабатларда ҳам мустакил эканлигини билдириб, бунда давлат халқро ҳуқуқнинг тула ҳуқуқли

қулдорлар демократияси қулларни итлоат эттириб турадиган ва эксплуатация қилишга ёрдам берадиган ташкилот эди. Масалан, Афинада аҳолининг асосий қисмини ташкил этувчи қуллар, мусофирлар билан никоҳдан дунёга келганлар ва ҳамма аёллар барча сийсий ҳуқуқлардан маҳрум эдилар. Гарчи Афинада қонларни чиқарадиган ва давлатни бошқаришда қатнашадиган халқий йиғинлари «чиқрилган» бўлса ҳам, мансаблар сайлаб қўйилса ҳам, бу озчиликнинг демократияси эди. Лекин Ўзбекистон Конституциясида у ақсини толган «демократия»

эътиборан Урта Осиёда қадим-қадим замонлардан тотув-иноқ яшаб келган туркий халқлар суний равишда миллий бўлақларга бўлиб юборилди. Ғеъки бунинг натижасида Урта Осиёда турли миллатлар — ўзбеклар, туркманлар, тожиклар, қирғизлар ва бошқалар уларнинг миллий давлатларига эга бўладилар. Аслидаги, катта бир ягона оила парчалаб ташланди, уртада миллий ва ҳудудий чегаралар пайдо бўлди. Биз бу ҳақда ҳозирча чуқур тўхтаб ўтмоқчи эмасмиз. Бу — алоҳида мавзу. Лекин гап шундаки, ҳудуди ўша Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ўзбек халқининг ташаббуси ва хоҳиш-истаги билан барпо этилган давлат эмас эди. Балки, қизил империянинг Урта Осиёдаги мустамлақчилик тизими моҳиятини ниқоблаш усулларидан бири эди, холос.

«Ўзбекистон» деган ном узининг ҳақиқий мазмунига фақат 1991 йил 1 сентябрь кун — ўзбек халқининг мустакилликка эришган санадан бошлаб эга бўлди. Шу сабабли Конституциянинг 1-моддасида «Ўзбекистон» эътироф этилган «Ўзбекистон», «Ўзбекистон Республикаси» деган иборалар чуқур мазмунга эга бўлиб, ҳозирги кунда бу ном жаҳон халқларига тобора кўпроқ танилиб бормоқда.

Конституциянинг 1-моддаси таҳлил қилар эканмиз, унда Ўзбекистоннинг республика шаклида идора қилинадиган давлат эканлиги эътироф этилганлигини кўраемиз. «Республика» ибораси латинча «муҳаммак иш» деган маънони билдиради. Республика давлат бошқаруви шакли бўлиб, бунда ҳокимиятнинг барча олий органлари ё сайлаб қўйилади, ё халқ вакиллик органлари (парламентлар) томонидан тузилади. Бизнинг Конституциямызга кўра, Ўзбекистонда қонун чиқарувчи орган, яъни олий ҳокимият органи — Олий Мажлис ҳам, давлат ва ижро этувчи ҳокимият бошлиғи Президент ҳам фуқаролар томонидан сайлаб қўйилади. Шундай қилиб, Ўзбекистон Конституциясининг барча моддалари каби унинг 1-моддаси кичик, пухта ва тушунарли баён қилинган бўлса-да, мазмунан чуқур ва кенг қамровлидир.

Хайдарули МУҲАМЕДОВ, Тошкент Давлат юридик институтининг ўқитувчиси.

«Малика» хиссадорлик жамиятида тикиб чиқарилаётган халқ истеъмоли буюмларининг асосийсини болалар кийимлари ташкил этади. Корхона жамоаси маҳсулот тайёрлаётганда болаларга ёқадиган турли хил расмлар ва ранглардан фойдаланишмоқда. Бундай усул маҳсулотнинг харидоригр бўлишига олиб келаётир.

СУРАТЛАРДА: (Чапда) ишчи Татьяна Кудина охири моделдаги футболкани курсатмоқда; болалар учун тикилган куйлак ва шимлар (унгда). Козим Улмасов олган суратлар.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси амал қилмоқда ЎЗБЕКИСТОН — СУВЕРЕН ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКА

деган маънони англатади. Суверен давлат ички ва ташқи сийсий фаолиятда узининг мустакил ва олий давлат ҳокимиятига, яъни қонун чиқарувчи ҳокимиятга эга бўлади. «Суверенитет» деган ибора давлат-ҳуқуқий маънода биринчи марта XVI асрда француз олими Ж. Боден томонидан киритилган. Суверенитет гоёси буржуазия томонидан абсолютлаш ва феодал тартибларга қарши курашда халқ оммасини ўз томонига жалб қилиш мақсадида фойдаланилган. Ўзбекистон Конституциясида эълон қилинган «Суверен демократик республика» деган иборанинг асосида халқнинг тула ҳокимлиги принциплари ётади.

Суверенитет аввало давлат томонидан унинг ички функциясини амалга ошириш вақтида куринади. Бирок у айниқса давлатнинг ҳуқуқ тизимида, яъни суверен ҳуқуқларида бевосита намоён бўлади. Айнан давлатнинг тула қонуний ҳуқуққа эгаллиги давлат ҳокимиятини, демократик суверенитетини ҳақиқий амалга оширишнинг таъминлайди. Жамиятда ҳуқуқий тартиб урнатилиш, мансабдор шахсларга, жамоат ташкилотларига ва фуқароларга ҳуқуқлар берилиши ҳамда мажбуриятлар юклатилиши — буларнинг ҳаммаси давлат ҳокимиятининг юқори эканлигини

тушунчаси мутлақ халқ ҳокимиятчилиги ҳукмронлигидан далolat беради. Чунки Конституциямызнинг бир қанча боблари ва моддалари ҳақиқий халқ демократизми руҳи билан суғорилган. Масалан, 9-моддага кўра, жамият ва давлат ҳаётининг энг муҳим масалалари халқ муҳокамасига тақдим этилади, умумий овозга (референдумга) қўйилади. 10-моддага биноан эса, Ўзбекистон халқи номидан фақат у сайланган республика Олий Мажлиси ва Президент иш олиб бориши мумкин. Демак, Конституцияда мустакиллик кўйилганидек, Ўзбекистонда халқ давлат ҳокимиятининг бирдан бир манбаидир.

Конституциянинг 1-моддасида давлатнинг «Ўзбекистон Республикаси» ва «Ўзбекистон» деб юритилиши алоҳида ўқитилди ва бу икки хил номланишдан қатъи назар, улар бир маънони аниқлаштириш таъминланади. Бу тарихда биринчи марта Ўзбекистон ҳақиқий маънодаги миллий мустакил давлат бўлиб қончилигининг рамзий ифодасидир. Дарвоқе, «Ўзбекистон» деган ибора давлатнинг номи сифатида ilk бор Урта Осиёда 1924—1925 йилларда ўтказилган миллий давлат чегараланиши натижасида, яъни Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ташкил этилиши билан қулланила бошланган. Шу вақтдан

«Ўзбекистон» деган ном узининг ҳақиқий мазмунига фақат 1991 йил 1 сентябрь кун — ўзбек халқининг мустакилликка эришган санадан бошлаб эга бўлди. Шу сабабли Конституциянинг 1-моддасида «Ўзбекистон» эътироф этилган «Ўзбекистон», «Ўзбекистон Республикаси» деган иборалар чуқур мазмунга эга бўлиб, ҳозирги кунда бу ном жаҳон халқларига тобора кўпроқ танилиб бормоқда.

Конституциянинг 1-моддаси таҳлил қилар эканмиз, унда Ўзбекистоннинг республика шаклида идора қилинадиган давлат эканлиги эътироф этилганлигини кўраемиз. «Республика» ибораси латинча «муҳаммак иш» деган маънони билдиради. Республика давлат бошқаруви шакли бўлиб, бунда ҳокимиятнинг барча олий органлари ё сайлаб қўйилади, ё халқ вакиллик органлари (парламентлар) томонидан тузилади. Бизнинг Конституциямызга кўра, Ўзбекистонда қонун чиқарувчи орган, яъни олий ҳокимият органи — Олий Мажлис ҳам, давлат ва ижро этувчи ҳокимият бошлиғи Президент ҳам фуқаролар томонидан сайлаб қўйилади. Шундай қилиб, Ўзбекистон Конституциясининг барча моддалари каби унинг 1-моддаси кичик, пухта ва тушунарли баён қилинган бўлса-да, мазмунан чуқур ва кенг қамровлидир.

Хайдарули МУҲАМЕДОВ, Тошкент Давлат юридик институтининг ўқитувчиси.

«Малика» хиссадорлик жамиятида тикиб чиқарилаётган халқ истеъмоли буюмларининг асосийсини болалар кийимлари ташкил этади. Корхона жамоаси маҳсулот тайёрлаётганда болаларга ёқадиган турли хил расмлар ва ранглардан фойдаланишмоқда. Бундай усул маҳсулотнинг харидоригр бўлишига олиб келаётир.

субъекти сифатида мустакил майдонга чиқади. Ўзбекистоннинг ташқи сийсатининг Конституциясида белгилаб қўйилганидек, давлатларнинг суверен тенглигига ва халқро ҳуқуқининг умум эътироф этган бошқа қондалари ва нормаларига асосланади. Давлатларнинг суверен тенглиги принципи халқро ҳуқуқининг умум тан олган принципларидан бири сифатида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставида ҳам мустакимланган.

Республикада суверенитетнинг 1-моддасида «Ўзбекистон» деган суверен, ҳам демократик республика деб эълон қилиниши жуда катта халқро ҳуқуқий аҳамиятга эга бўлди. Чунки доимо демократик республика ҳақида сўз юритилганда биринчи навбатда ушбу давлатда демократик тартиблар қарор топганилиги, давлат бевосита кенг халқ оммаси қўлида эканлиги назарда тутилади. Шун ҳам эслаб ўтиш жоизки, «демократия» ибораси оюнча «халқ ҳокимияти» деган маънони билдиради. Бундай давлат бошқаруви шаклида ҳокимият халқ томонидан бевосита ёки вакиллик ташкилотлари орқали амалга оширилади. Чунки, жаҳон мамлакатларининг тарихий тажрибасида ҳам қадимги вақтларда демократия, демократик республика деган тушунчалар мавжуд бўлган. Хусусан, антик дунёда

«Ўзбекистон» деган ном узининг ҳақиқий мазмунига фақат 1991 йил 1 сентябрь кун — ўзбек халқининг мустакилликка эришган санадан бошлаб эга бўлди. Шу сабабли Конституциянинг 1-моддасида «Ўзбекистон» эътироф этилган «Ўзбекистон», «Ўзбекистон Республикаси» деган иборалар чуқур мазмунга эга бўлиб, ҳозирги кунда бу ном жаҳон халқларига тобора кўпроқ танилиб бормоқда.

Конституциянинг 1-моддаси таҳлил қилар эканмиз, унда Ўзбекистоннинг республика шаклида идора қилинадиган давлат эканлиги эътироф этилганлигини кўраемиз. «Республика» ибораси латинча «муҳаммак иш» деган маънони билдиради. Республика давлат бошқаруви шакли бўлиб, бунда ҳокимиятнинг барча олий органлари ё сайлаб қўйилади, ё халқ вакиллик органлари (парламентлар) томонидан тузилади. Бизнинг Конституциямызга кўра, Ўзбекистонда қонун чиқарувчи орган, яъни олий ҳокимият органи — Олий Мажлис ҳам, давлат ва ижро этувчи ҳокимият бошлиғи Президент ҳам фуқаролар томонидан сайлаб қўйилади. Шундай қилиб, Ўзбекистон Конституциясининг барча моддалари каби унинг 1-моддаси кичик, пухта ва тушунарли баён қилинган бўлса-да, мазмунан чуқур ва кенг қамровлидир.

Хайдарули МУҲАМЕДОВ, Тошкент Давлат юридик институтининг ўқитувчиси.

«Малика» хиссадорлик жамиятида тикиб чиқарилаётган халқ истеъмоли буюмларининг асосийсини болалар кийимлари ташкил этади. Корхона жамоаси маҳсулот тайёрлаётганда болаларга ёқадиган турли хил расмлар ва ранглардан фойдаланишмоқда. Бундай усул маҳсулотнинг харидоригр бўлишига олиб келаётир.

«Малика» хиссадорлик жамиятида тикиб чиқарилаётган халқ истеъмоли буюмларининг асосийсини болалар кийимлари ташкил этади. Корхона жамоаси маҳсулот тайёрлаётганда болаларга ёқадиган турли хил расмлар ва ранглардан фойдаланишмоқда. Бундай усул маҳсулотнинг харидоригр бўлишига олиб келаётир.

«Малика» хиссадорлик жамиятида тикиб чиқарилаётган халқ истеъмоли буюмларининг асосийсини болалар кийимлари ташкил этади. Корхона жамоаси маҳсулот тайёрлаётганда болаларга ёқадиган турли хил расмлар ва ранглардан фойдаланишмоқда. Бундай усул маҳсулотнинг харидоригр бўлишига олиб келаётир.

«Ўзбекистон» деган ном узининг ҳақиқий мазмунига фақат 1991 йил 1 сентябрь кун — ўзбек халқининг мустакилликка эришган санадан бошлаб эга бўлди. Шу сабабли Конституциянинг 1-моддасида «Ўзбекистон» эътироф этилган «Ўзбекистон», «Ўзбекистон Республикаси» деган иборалар чуқур мазмунга эга бўлиб, ҳозирги кунда бу ном жаҳон халқларига тобора кўпроқ танилиб бормоқда.

«Ўзбекистон» деган ном узининг ҳақиқий мазмунига фақат 1991 йил 1 сентябрь кун — ўзбек халқининг мустакилликка эришган санадан бошлаб эга бўлди. Шу сабабли Конституциянинг 1-моддасида «Ўзбекистон» эътироф этилган «Ўзбекистон», «Ўзбекистон Республикаси» деган иборалар чуқур мазмунга эга бўлиб, ҳозирги кунда бу ном жаҳон халқларига тобора кўпроқ танилиб бормоқда.

«Ўзбекистон» деган ном узининг ҳақиқий мазмунига фақат 1991 йил 1 сентябрь кун — ўзбек халқининг мустакилликка эришган санадан бошлаб эга бўлди. Шу сабабли Конституциянинг 1-моддасида «Ўзбекистон» эътироф этилган «Ўзбекистон», «Ўзбекистон Республикаси» деган иборалар чуқур мазмунга эга бўлиб, ҳозирги кунда бу ном жаҳон халқларига тобора кўпроқ танилиб бормоқда.

«Ўзбекистон» деган ном узининг ҳақиқий мазмунига фақат 1991 йил 1 сентябрь кун — ўзбек халқининг мустакилликка эришган санадан бошлаб эга бўлди. Шу сабабли Конституциянинг 1-моддасида «Ўзбекистон» эътироф этилган «Ўзбекистон», «Ўзбекистон Республикаси» деган иборалар чуқур мазмунга эга бўлиб, ҳозирги кунда бу ном жаҳон халқларига тобора кўпроқ танилиб бормоқда.

«Ўзбекистон» деган ном узининг ҳақиқий мазмунига фақат 1991 йил 1 сентябрь кун — ўзбек халқининг мустакилликка эришган санадан бошлаб эга бўлди. Шу сабабли Конституциянинг 1-моддасида «Ўзбекистон» эътироф этилган «Ўзбекистон», «Ўзбекистон Республикаси» деган иборалар чуқур мазмунга эга бўлиб, ҳозирги кунда бу ном жаҳон халқларига тобора кўпроқ танилиб бормоқда.

Уй-жойларни, ташкилот ва корхоналарни, маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари ва савдо бўлимларини хусусийлаштириш, унга эғалик қилиш ҳисси кундан-кунга ривож топиб бормоқда. Миробод тумани хусусийлаштириш бўлимининг бошлиғи Виктор Личев билан қилган суҳбатимиз ана шу ҳақда бўлди.

— Ҳамма жойда бўлгани каби бизнинг туманимызда ҳам энг аввало уй-жойларни хусусийлаштиришга алоҳида эътибор берилди. Фуқароларнинг мана шу мавзудаги қонун-қоидаларни тулиқ тушуниб етишлари учун жойларда анчагина тушунтириш ишлари олиб боришга турли келди. Шунинг натижасида утган 1994 йилда 873 та уй-жой, 247 та ташкилот ва корхоналарнинг ҳужжатлари қайта урганилиб чиқилиб, хусусийлаштириш учун тахт қилиб қўйилди.

1994 йилнинг 21 январидан эълон қилинган Президентимиз Фармонидан сўнг бу борадаги ишлар янада кучайди. Ҳаттоки руйхатдан ўтишга ҳадиқсираб турган айрим корхоналар, айниқса, кичик корхоналар ўз фаолиятларини оширишди. Туманимызда кичик ва қўшма корхоналарнинг пайдо бўлиши ва уларнинг иш фаолиятларини тезроқ йўлга солиб олишлари учун барча имкониятлар яратилди. Шу боисдан ҳам халқ истеъмоли буюмлари билан ички бозорни тўлдирish мақсадида энг керакли маҳсулотлар ишлаб чиқарилимоқда. Яна шуниси қувончлики, ўз арқинликларини қўлга олган кичик ва хусусий корхоналарда қўллаб қўллашчи юрган фуқаролар иш билан таъминланмоқда.

Бундан ташқари савдо, маиший хизмат ва умумий оватланиш шохобчалари ҳам хусусийлаштиришдан аввал хиссадорлик жамиятлари ҳамда жамоа корхоналари тизимига бириктирилимоқда. Ҳозирги кунда улар «Тинчлик», «Бехода» ва «Марҳаб» хиссадорлик жамиятларига айланиб, халқимизни озик-овқат билан таъминлаш, умумий оватланиш шохобчаларида

сифатли таомлар тайёрлаш ва намунали маиший хизмат кўрсатишни йўлга қўйилган.

Биргина «Тинчлик» савдо хиссадорлик жамиятининг узи фақат озик-овқат дўканларини тўлдирибгина қолмай, 7 та қандолат цехи очиб аҳолига ширин-шакар қандолат маҳсулотлари етказиб бermoқда. Шунингдек бу цехларда формали но маҳсулотлари ҳам тайёрлаб сотилаётир. Яқин кунлар ичнда урганиб чиқилган халқ эҳтиёжига қараб печенье ишлаб чиқариш ҳам йўлга қўйилди. Бунинг учун махсус 24 метрлик дастоҳ урнатилган.

Корхона ва ташкилотларни хусусийлаштириш ишлари айни кунларда ҳам қизгин бормоқда. Ҳозирги кунда тайёрланаётган ҳужжатларга асосланиб, яна шун айтишим мумкинки, йил охирига қадар яна 8 та ташкилот хусусийлаштирилади. Булар Тошкент электрон-техника заводи, «Уртаосиётрансқурилиш» трести, «Уртаосиётқурилиш» трести, «Механизациялашган Урта Осиё қурилиш» трести, «75-қурилиш бошқармаси», «Тошгипротранс» институти, 1-Тошкент нон ишлаб чиқариш заводларидир.

Ҳозирги кунда туманимызда олиб борилаётган тартибот ва ташкилот ишларидан сўнг хусусийлаштириш ва мулкка эғалик қилиш борасида қўллаб қўллашчи ва шахсий корхоналарнинг вакиллари ўз тақлифлари билан келишмоқда. Шу кунгача туманимыздаги 2892 корхона, ташкилот ва кичик корхоналар руйхатдан утган бўлсалар, шундан 629 таси хусусий корхоналардир. Шундан ҳам билса буладимки, тadbиркорларимиз, ишбилармонларимиз ҳозирги кун нафасидан тулиқ баҳраманд бўлишмоқда. Бундан хулоса шукки, уларнинг гайрати қанчалар жўш урса, демократия бозоримизни тўлдирадиган, қолаверса жаҳон бозорига йул оладиган маҳсулотлар ишлаб чиқарилаверади.

Гўлазда АБДУЛЛА ҚИЗИ.

«Янгиобод» даҳаси шаҳар аҳолиси зич жойлашган ҳудудлардан биридир. Мавзеда айниқса, ёшлар уртасида ишсизлик мавжуд эди. Тажрибали, тadbиркор йигит Зокир Абдуллаев Президентимизнинг «Иқтисодий ислохотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулк манфаатларини ҳимоя қилиш ва тadbиркорликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармониغا бағишланган йиғинлардан бирида ана шу масалани кутариб, даҳада ишсизликка барҳам бериш, савдо ташкилотларининг ишча идишларга бўлган талабларини қондириш учун «Биллур» хужалик фирмасини бунед этиш масаласини уртага ташлади. Бу

Хусусийлаштириш — давр талаби ЭҒАЛИК ҲИССИ КУЧАЙМОҚДА

«Янгиобод» даҳаси шаҳар аҳолиси зич жойлашган ҳудудлардан биридир. Мавзеда айниқса, ёшлар уртасида ишсизлик мавжуд эди. Тажрибали, тadbиркор йигит Зокир Абдуллаев Президентимизнинг «Иқтисодий ислохотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулк манфаатларини ҳимоя қилиш ва тadbиркорликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармониغا бағишланган йиғинлардан бирида ана шу масалани кутариб, даҳада ишсизликка барҳам бериш, савдо ташкилотларининг ишча идишларга бўлган талабларини қондириш учун «Биллур» хужалик фирмасини бунед этиш масаласини уртага ташлади. Бу

«Янгиобод» даҳаси шаҳар аҳолиси зич жойлашган ҳудудлардан биридир. Мавзеда айниқса, ёшлар уртасида ишсизлик мавжуд эди. Тажрибали, тadbиркор йигит Зокир Абдуллаев Президентимизнинг «Иқтисодий ислохотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулк манфаатларини ҳимоя қилиш ва тadbиркорликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармониغا бағишланган йиғинлардан бирида ана шу масалани кутариб, даҳада ишсизликка барҳам бериш, савдо ташкилотларининг ишча идишларга бўлган талабларини қондириш учун «Биллур» хужалик фирмасини бунед этиш масаласини уртага ташлади. Бу

«Янгиобод» даҳаси шаҳар аҳолиси зич жойлашган ҳудудлардан биридир. Мавзеда айниқса, ёшлар уртасида ишсизлик мавжуд эди. Тажрибали, тadbиркор йигит Зокир Абдуллаев Президентимизнинг «Иқтисодий ислохотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулк манфаатларини ҳимоя қилиш ва тadbиркорликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармониغا бағишланган йиғинлардан бирида ана шу масалани кутариб, даҳада ишсизликка барҳам бериш, савдо ташкилотларининг ишча идишларга бўлган талабларини қондириш учун «Биллур» хужалик фирмасини бунед этиш масаласини уртага ташлади. Бу

Тadbиркорга омад ёр «БИЛЛУР»НИНГ ХАЙРИ МАҚСАДИ

«Янгиобод» даҳаси шаҳар аҳолиси зич жойлашган ҳудудлардан биридир. Мавзеда айниқса, ёшлар уртасида ишсизлик мавжуд эди. Тажрибали, тadbиркор йигит Зокир Абдуллаев Президентимизнинг «Иқтисодий ислохотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулк манфаатларини ҳимоя қилиш ва тadbиркорликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармониغا бағишланган йиғинлардан бирида ана шу масалани кутариб, даҳада ишсизликка барҳам бериш, савдо ташкилотларининг ишча идишларга бўлган талабларини қондириш учун «Биллур» хужалик фирмасини бунед этиш масаласини уртага ташлади. Бу

Мехнатинг — зийнатинг АКА-УКА ЧИПАНГАРЛАР

«Янгиобод» даҳаси шаҳар аҳолиси зич жойлашган ҳудудлардан биридир. Мавзеда айниқса, ёшлар уртасида ишсизлик мавжуд эди. Тажрибали, тadbиркор йигит Зокир Абдуллаев Президентимизнинг «Иқтисодий ислохотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулк манфаатларини ҳимоя қилиш ва тadbиркорликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармониغا бағишланган йиғинлардан бирида ана шу масалани кутариб, даҳада ишсизликка барҳам бериш, савдо ташкилотларининг ишча идишларга бўлган талабларини қондириш учун «Биллур» хужалик фирмасини бунед этиш масаласини уртага ташлади. Бу

Мехнатинг — зийнатинг АКА-УКА ЧИПАНГАРЛАР

«Янгиобод» даҳаси шаҳар аҳолиси зич жойлашган ҳудудлардан биридир. Мавзеда айниқса, ёшлар уртасида ишсизлик мавжуд эди. Тажрибали, тadbиркор йигит Зокир Абдуллаев Президентимизнинг «Иқтисодий ислохотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулк манфаатларини ҳимоя қилиш ва тadbиркорликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармониغا бағишланган йиғинлардан бирида ана шу масалани кутариб, даҳада ишсизликка барҳам бериш, савдо ташкилотларининг ишча идишларга бўлган талабларини қондириш учун «Биллур» хужалик фирмасини бунед этиш масаласини уртага ташлади. Бу

Мехнатинг — зийнатинг АКА-УКА ЧИПАНГАРЛАР

«Янгиобод» даҳаси шаҳар аҳолиси зич жойлашган ҳудудлардан биридир. Мавзеда айниқса, ёшлар уртасида ишсизлик мавжуд эди. Тажрибали, тadbиркор йигит Зокир Абдуллаев Президентимизнинг «Иқтисодий ислохотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулк манфаатларини ҳимоя қилиш ва тadbиркорликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармониغا бағишланган йиғинлардан бирида ана шу масалани кутариб, даҳада ишсизликка барҳам бериш, савдо ташкилотларининг ишча идишларга бўлган талабларини қондириш учун «Биллур» хужалик фирмасини бунед этиш масаласини уртага ташлади. Бу

Мехнатинг — зийнатинг АКА-УКА ЧИПАНГАРЛАР

«Янгиобод» даҳаси шаҳар аҳолиси зич жойлашган ҳудудлардан биридир. Мавзеда айниқса, ёшлар уртасида ишсизлик мавжуд эди. Тажрибали, тadbиркор йигит Зокир Абдуллаев Президентимизнинг «Иқтисодий ислохотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулк манфаатларини ҳимоя қилиш ва тadbиркорликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармониغا бағишланган йиғинлардан бирида ана шу масалани кутариб, даҳада ишсизликка барҳам бериш, савдо ташкилотларининг ишча идишларга бўлган талабларини қондириш учун «Биллур» хужалик фирмасини бунед этиш масаласини уртага ташлади. Бу

«Янгиобод» даҳаси шаҳар аҳолиси зич жойлашган ҳудудлардан биридир. Мавзеда айниқса, ёшлар уртасида ишсизлик мавжуд эди. Тажрибали, тadbиркор йигит Зокир Абдуллаев Президентимизнинг «Иқтисодий ислохотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулк манфаатларини ҳимоя қилиш ва тadbиркорликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармониغا бағишланган йиғинлардан бирида ана шу масалани кутариб, даҳада ишсизликка барҳам бериш, савдо ташкилотларининг ишча идишларга бўлган талабларини қондириш учун «Биллур» хужалик фирмасини бунед этиш масаласини уртага ташлади. Бу

«Янгиобод» даҳаси шаҳар аҳолиси зич жойлашган ҳудудлардан биридир. Мавзеда айниқса, ёшлар уртасида ишсизлик мавжуд эди. Тажрибали, тadbиркор йигит Зокир Аб

Заҳриддин Муҳаммад Бобурнинг 512 йиллигига

Маълумки, Заҳриддин Муҳаммад Бобур Шарқ халқлари тарихи, адабиёти, шеърини ва ҳуқуқшунослик илми хазинасига беназир ҳисса қўшган буюк истеъдод соҳибидир. Жаҳон олимлари қайси мамлакат ва қайси замон вакиллари бўлишларидан қатъи назар, Бобурнинг илмий ва маданий меросига ақдидлик билан уларнинг энг юқори баҳоларини берганлар.

Бобурнинг шоҳ асари «Бобурнома» жаҳоннинг энг йирик шарқшунослик марказларида қайта-қайта таржима қилиниб, нашр этилган ва кўпчилик тилларга (форсий, урду, ҳиндий, туркий, инглиз, француз, рус) бир неча бор таржима қилинган. Бу жаҳон олимларининг Бобур ижоди, унинг қўбияти ва шахсига берган юксак баҳолари муболага бўлмай, балки унинг баҳодир ва илмий фаолиятининг беназирлигини далolat беради.

«Бобурнома» саҳифаларида келтирилган маълумотларнинг тўғрилиги, ҳаққонийлиги ва мукаммаллиги жиҳатидан жаҳон маданият хазинасидида энг қимматбахо илмий мерослар қаторидан ҳоли олган. «Бобурнома»нинг асосий мазмунини ташкил қилган Мовароуннаҳр, Хуросон, Афғонистон ва Ҳиндистондаги сиёсий алоқалар баънидан ташқари, асарда уша даврда ёзилган, лекин бошқа тарихий асарларда учрамайдиган маълумотлар муаллифнинг шахсий кузатишлари асосида мужассам бўлган.

«Бобурнома» муаллифи, нафақат уш давридаги Мовароуннаҳр, Хуросон, Эрон, Афғонистон, Ҳиндистон халқлари ва давлатлари тарихини уша билимдонлик билан баён қилади, балки юқоридидаги мамлакатларнинг маданий, маънавий ва илмий ҳаётини муҳим урин эгаллаган тарихнавис олимлар, файласуфлар, шоирлар, бастакорлар, нақошлар, катта мактабга эга бўлган йирик давлат арбобларининг ҳам фаолиятини таърифлайди. Бундай маълумотлар ниҳоятда ноқадри.

Бобур уш асарини йирик давлат арбоби машҳур фалақшунос Мирзо Улугбекнинг осмон илмига қўшган буюк ҳиссаси ҳақидаги фикр-мулоҳазаларига кенг урин берган.

Бобурнинг Мирзо Улугбек ҳақидаги фикр ва мулоҳазалари «Бобурнома»нинг Мовароуннаҳр халқи тарихи, унинг сиёсий ва иқтисодий ҳаёти, айниқса бу диёрнинг йирик шаҳарлари бўлмиш Самарқанд, Бухоро ва бошқа вилоятлари тавсифида уш аксини топган. У «Бобурнома» саҳифаларидан бирида «Темурининг ва Улугбек Мирзонинг иморатлари ва бағоти Самарқанд маҳалатида кўпдур...» деб ёзади. Улугбекнинг фаолиятига махсус тўхтаб ёзади: «... Улугбек Мирзонинг иморатларидан Самарқанд қалъасининг ичиди мадраса ва хонақоҳдур, хонақоҳнинг гўмбазига бисёр улуг гўмбаздур, оламда анча улуг гўмбаз йўқ, деб биздан берибурлар. Яна ушбу мадраса ва хонақоҳга явуқ бир яхши ҳаммомас солибдур. Мирзо ҳаммомига машҳурдир, ҳар навъ тошлардин фаршлар

қилибдур. Хуросон ва Самарқандда онча ҳаммом маълум эмаским, булғай. Яна бу мадрасанинг жанубида бир масжид солибдур. Масжиди муқаттаъ дерлар. Бу жиҳатдан муқаттаъ дерларким қитъа-қитъа йиғочларни тарош қилиб, исломий ва хитой нақшлар солибтурлар. тамом деворлари ва сақфи ушбу йўсулқудур. Бу масжиднинг қибласи била мадраса қибласининг орасида бисёр тафавуддир. Голибо бу масжид қибласининг самти мунажжим тариқи била амал қилибтурлар. Яна бир олий иморати Пуштаи Куҳак домонасида расадхонлар, зиж битмакнинг олотидур. Уч ошёнликдур. Улугбек Мирзо бу расад била «Зиж Курагоний»ни битибтурким, оламда холо бу зиж мустаъмалдур, уза зиж билан кам амал қилурлар. Мундин бурун зиж Элхоний мустаъмал эдиким, Хожа Насир Тусий Хулағуҳон замонида Марогада расад боғлашибдур. Хулағуҳондурким, Элхон ҳам дерлар. Голибо оламда етти-секкиз расад беш боғламайдурлар. Ул жумладан бир Маъмун

ЮКСАК ЭҲТИРОМ

халифа расад боғлабтурким зиж Маъмунийни андин битибтурлар. Бир Битлимус ҳам расад боғлабтур. Яна бир Ҳиндистонда рожа Бикрамажит Ҳинду замонида Ужин ва Даҳарлакким, Малва мулкидур, холо Мандуга машҳурдур. Яна бир расад қилибтурлар, холо Ҳиндуларнинг мустаъмал Ҳиндистонда ул зиждур. Бу расадни боғлагани, минг беш юк саксон турт (1984) йилдур. Бу ул Зижларга боқа ноқисроқдур».

«Бобурнома» саҳифаларида Бобурнинг Улугбек Мирзо асари «Зиж Курагоний»нинг ёзиш тарихи ва бу зичнинг Бобур даврида ҳам машҳурлиги ҳамда Самарқандда Улугбек Мирзо бино қилган расаднинг мумтозлиги ҳақидаги илмий-астрономик маълумотлар ниҳоятда ноқадри. Чунки бу фикрлар нафақат Улугбекнинг илмий фаолиятига Бобурнинг муносабати бўлибгина қолмай, балки Улугбекнинг илмий меросига Бобурнинг илмий ёндошиши ҳамдир.

Бобур уш фикрини давом эттириб, Самарқандда Улугбек Мирзо бино қилган боғларга алоҳида тўхтади ва шундай деб ёзади: «Яна Пуштаи Куҳакнинг домонасида Ғарб сари боғ солибтур, Боғимайдонга мавсун. Бу боғнинг уртасида бир олий иморат қилибтур. Чилсутун дерлар, бу ошённа, сутунлари томом тошдин. Бу иморатнинг турт бурчида турт минордек буржлар куторибтурким, юқорига чикор йўллар бу турт бурчдиндур. Уза томон ерларда тошдин сутунлардир. Баъзини муррач хилра қилибтурлар. Уза томон ерларда тошдин сутунлардир. Юқорини ошённинг турт тарафи айвондур, сутунлари

тошдин. Уртаси чорвадор уйдур. Иморат курсисини тамом тошдин фарш қилибтурлар. Бу имораттин Пуштаи Куҳак сари домонада яна бир боғча солибтур. Анда бир айвон иморат қилибдур. Айвоннинг ичиди бир улуг тош тахт қуютур, гули тахминан ун турт, ун беш қари (тахминан 70 сантиметр) булғай, арзи йетти саккиз қари, умки бир қари, мундоқ улуг тошни хили йироқ йўлдин келтирубтурлар, уртасида дарз бўлибтур. Дерларким ушбу ерга келтургандин сунг бу дарз бўлган. Ушбу боғчада яна бир чордара солибтур, изораси тамом чини, чиниқона дерлар. Житойдин киши юбориб келтурубтур». Шу тариқа Улугбек Мирзо даврида Самарқандда бино қилинган боғ, иморат ва бошқа ёдгорликларни Бобур тулик тавсирлайди ва улар ҳақида узининг фикр ва мулоҳазаларини муфассал билдиради.

Бобур уша мураккаб аниқ фан бўлмиш астрономия илмига Улугбек Мирзо қўшган ҳиссаси ҳақида уз фикр-мулоҳазаларини билдириб, Улугбекнинг зижини ва Улугбекнинг Самарқандда бино қилган расадхонасини жаҳондаги машҳур расадхоналар ва зижлар билан, жумладан: Хожа Насриддин Тусий томонидан Хулағуҳон (1256-1265) даврида, яъни (XIII аср) Марогада ёзган зиж билан солиштириши ёки ҳатто машҳур астроном Муҳаммад ибн Мусо ал-Хоразмийнинг (XI аср) Боғдода (813-833) эраминдан икки аср бурун Клавдий Птоломей томонидан ёзилган зижни қайта қуриб, мукаммаллаштириб, халифа Маъмунга тақдим қилган зижига ҳамда Бобур даврида Ҳиндистонда рожа Бикрамажит даврида амалда бўлган зижларга солиштиради. Улугбек Мирзо расадхонаси ҳақидаги фикр мулоҳазалари ва Улугбек-зижи ва расадхонасини барча расадхоналардан устун қўйиши, унинг илмий ижодига энг юқори баҳо бериши, Бобурнинг узининг ҳам етук олим сифатида номён қилади.

Машҳур давлат арбоби ва олим Улугбек Мирзога нисбатан берилган ҳақиқий баҳони Бобур даврида ёзилган бошқа тарихий асарларида учратмаймиз. Улугбек Мирзога нисбатан берган Бобурнинг бу баҳоси тулик равишда илмий асосланган. Бу билан Бобур муайян бир даражада астрономия, (зиж) илмидан ҳам хабардорлигини курсатади. Акс ҳолда у рожа Бикрамажит Ҳинду ва бошқалар даврида Ҳиндистонда ва бошқа ерларда ёзилган астрономияга оид асарлар мазмуни ҳақида мулоҳаза қила олмаган булар эди.

Заҳриддин Бобур Улугбек Мирзонинг бевақт фожиали вафоти ҳақида ҳам уз фикри ва хомуш кайфияти, қалб изтиробини «Бобурнома»да алоҳида қайд қилади. Бобурнинг «Бобурнома»да Улугбек Мирзо ҳақидаги фикр-мулоҳазалари буюк давлат арбоби, тенгсиз астрономга нисбатан Бобурнинг юксак ҳурмат-эҳтиромидан далolatдир.

Сабоҳат АЗИМЖОНОВА, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг муҳбир аъзоси.

БОБУР

ҒАЗАЛЛАР

Ул парининг тигидин кўрқутма мени, эй рақиб,
Ишқиди бошимга менинг ҳар не келса, ё насиб.
Зерулуб бошинга, эй ой, қилишам тарки ватан.
Раҳм қилгил мангаким, сарғаштадурмен, ҳам ғариб
Телба бўлмоқликдин уза чорай йўқтур манга.
Ул париру ногаҳон ар чикса уйд ёсаниб.
Жонда беркитган уқин чекмак манга ранжедуртур.
Куйгил ул ўқин чекай деб ранж чекма, эй табиб.
Бобуро, ҳаргиз қулук шөрринга ул гул солмади,
Гул не парвоки ҳоз фарад қилса андалиб.

Қайси бир озорин айттай жонима агёрининг,
Қайси бир огритқонин кўнгулнини дей дилдорнинг?
Қайси бир бераҳлигини толеи гумроҳининг,
Қайси бир кажравлигини чархи кажрафторининг?
Қайси ҳасрат бирла армонин вафосиз василиннинг?
Қайси меҳнат бирла ранжини фурқати хунхорининг?
Гурбат ичра, эй кўнгул, элдин вафо истарни куй.
Чун вафосин кўрмадин ҳаргиз диёру ёрининг.
Бобур, ул гул жау этар, агёрдин не яхшилди,
Гулнинг озори бу бўлса, ваҳ, не булғай хорининг.

Ул жамолдин ёлқон ул гулнинг икки райқонидур,
Гуна сирини очқон ул икки лаби хандонидур.
Ул мусалсал икки зулфи юзининг устиди,
Ул гул уза огнар магар ул иккиннинг давронидур.
Уқи захминни кўруб ҳар ён танимда эл дегай,
Ким бу кўзи даврининг ул лолаи Нўмонидур.
Сел эмасдур ёрқин тўтқон кўзунинг ёшидур,
Равд эмасдур кўкка чирмашқон кўнгул афғонидур.
Ложарам булғай паршону ҳавойи мен киби
Зарра янглик кимки бир хуршед саргардонидур.
Ул пари ишқиди, Бобур, кўнгул андоқ телбадур,
Ким сочи занжирдур, чохи зақан зиндонидур.

Мустақил диёримизда яшаётган ҳар бир ёш кексанинг қалбиди ўзи тугилиб ўсган она-Ватан меҳри, муҳаббати беқеъс, албатта. Бу бизга ота-боболаримиздан мерос. Мумтоз адабиётимизнинг йирик вакилларида бири Заҳриддин Муҳаммад Бобур бу борада бизга ҳар жиҳатдан ибратдир. Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институтини доценти Файзуллоҳон ҳожи Набиев жамоатчи муҳбиримизга шу хусусда сўзлаб берди.

— Мен Бобур шеъринидаги етакчи гоғлардан бири ҳақида, Ватан туйғуси, улуг ватанпарварлик гоёси ҳақида алоҳида тўхталишни истардим. Чунки бу туйғу инсоннинг жисмига қон билан қиради. Комил ишонч билан эътироф этамизки, бу туйғу ҳеч қачон чегара билмайди. Унинг замон билан, миллат билан, инсоннинг жинси, ёши ва ёҳуд мансабу хоҳиши билан даҳли йўқ.

ВАТАН ТУЙГУСИ — МУҚАДДАС

Ватан туйғуси Ватаннинг, Ватан аҳлининг, дусту ёру биродарлар ҳақида уртаниб утган Бобур шеърининг асосини ташкил этади, чуқур маъно ва моҳият касб этади. Бунинг боиси — ана шу ҳажр азобларини бевоқосита шоир уз бошидан кечирган.

Бобур Ватандан йироқ туришни толесизлик деб билди ва тақдирнинг бу ҳикматида наҳоят чекади.

Толъе йўқи жонимга балолиг бўлди, Ҳар ишники айладим хатолиг бўлди, Уз ерни қўйиб, Ҳинд сори юзландим, Ё раб, нетайин, не юз қаролиг бўлди.

Гарчанд бу қисмати аввал бўлса-да, Бобур гуё узини айбдор ҳисоблайди. У Ватанга, диёру дустларга қайтишининг йўлларини қидирди, бу олий мақсадига етишга бир неча бор жазм этди, бироқ мақсадига эриша олмади. Чунки, замон қаттол, замон аҳли ситамкор эди. У ҳамиша Ватан меҳрини чуқур ҳис этиб, инсон ҳамма нарсани унутити мумкин, лекин Ватанни унутити мумкин эмаслигини чуқур ҳис этиб яшади. Буюк салтанат ва шўҳрат соҳиби ҳамиша узини ғариб ҳис этиди, мусофир деб билди. Ватаннинг ҳақида ёнди.

Ёд этмас эмиш кишини гурбатда киши. Шод этмас эмиш кўнгулни меҳнатда киши, Кўнгул бу ғарибликда шод ўлмади, оҳ. Гурбатда севинмас эмиш, албатта, киши.

Шу тариқа буюк салтанат соҳиби уза юртдаги шохликни уз Ватанидаги бахтиёрликка тенг кўрмади. Зеро, Ватан туйғуси ҳамма нарсадан уртин келади. Шунга кура ҳижронда яшаган шоир, оламда ҳижрондан ортиқ дард йўқ, дейди.

Дарҳақиқат, оламда дардлар кўп. Бироқ, айрилик дарди, Ватандан жудолик дарди огир. Бу туйғу инсонга ҳеч қачон тинчлик бермайди, унинг роҳат-фароғатини ёндиради, оромини олади.

Шу тариқа буюк қалб ва меҳр соҳиби бир он, бир лаҳза бўлсин Ватандан кечолмади, ҳамиша унинг ҳаёли ёди билан яшади.

Аслида улуглар, алломаларнинг қисмати ҳам улуг бўлади. Буюк салтанат ва салоҳият соҳиби Бобур Мирзонинг шўҳрати ҳам, қисмати ҳам буюқдир.

Темур УБАЙДУЛЛО.

Музаффар ТУРОБОВ ёзиб олди.

Мирзо Бобур илкс кузини очди. Бир дамгина димоғига Аҳси боғларининг хуш таровати келиб урилгандек бўлди. Мирзо чуқур зулиш олди: «... Ме не будди уз мена? Хумоюн Мирзо овққа тургандан бери тушларим галатланмиш! Узимнинг қисматимдан ҳам галат, пешонамга тангри ёзишидан ҳам ажиб! Нуқул Аҳсини қўраман тушимда, нуқул мани узага чорлайди олисдаги юрт. Ҳай, атанг, киндигим қони Анджионга тўкилиб жасадим Кобулда қоладими экан?»

Мирзо ич-ичидан қайнаб келатган хурсиниқни базур босиб, аста ҳовлига чиқди. Хос навкарлар тег қотишди. Бобур бир-икки ордимда эди, улар унинг ордидан эрғашди.

— Ҳоли қўйингиз, — деди Бобур гарчи секин бўлса ҳам амирноа оҳанга.

Унинг кўнгули бугун яна осойишталикни истарди. Яна маҳзун эди. Ичиди қандайдир бир куш бору у питирлаб чиқиб кетгудек бўлаверар, Мирзога бирон лаҳза ором бермасди.

— Жон қуши бўлса не ажаб, — шивирлади Бобур. Овози анчайин баланд эшитилди. Ён-атрофига қаради. Ҳеч ким йўқ. Биров эшитса не дерди?!

Мирзо огир-огир одимлар экан, уз умрини тарозуга солиб борарди. Қайси палласи устувор булар экан?..

Тахт шундоқ нарса эканки, кимдир, қачондир мағлуб бўлиши тайин экан! Голиб тахта утиради. Лекин бу олий мақом боқийми? Қачондир ундан тушиш ҳам борку ахир!

Бобур Мирзонинг уйлари чувашиб борарди. «Бу оламда ҳужмдор бўлишдан кура Мажнун бўлиш маъқулроқ эркан, — кўнгулдан кечирди Бобур. — Узинга узинг шўҳсан. Ҳеч ким сенга қилч кўтармайди. Бошинг боргунча, оёқинг етгунча кетаверасан...»

Шу онда унинг шикаста юрагига газал малҳами теккандек бўлди: чини билан севгилинг ишқингни рад этса-ю сен бош олиб тоғ-тошга кетсанг... Бобурнинг юраги сузламоқда эди:

Хуш улким ёрдин қатъ айлабон тарки диёр этса...

Воҳ-воҳ, қанидди шундай бўлса, — кўнгулдан кечирди бузариб келаватган уфққа тикилган куйи Бобур Мирзо, — кошки эди! Аллақачон юртимга бориб, маҳбубам оёқига бош урардим-ку...

Хуш улким ёрдин қатъ айлабон тарки диёр этса,

Жаҳон кезмак ила беқайдлигини ихтиёр этса...

— Қайсининг саводати ҳам шундаки, унга биров эътибор этмаган. Биз эса барчаннинг эътиборидамиз. На дилини бўшатиб оҳ урамиз, на мардумлик қила оламиз. Ушал заҳоти таъналар бошимизга худди ёмғур каби ёғилгай...

Бобур Мирзонинг чеҳраси сал ёришди. Энди унинг вужудини газал қамраб ола бошлаган эди. Шундай ҳолларда унинг дарди енгиллашар, кузларида ҳам бу енгиллик ёғдуларди.

Анингдек бўлсаким, асло тафовут бўлмас паёдо,

Агар бу дахри дун хор айласа, гар эътибор этса,

Жафодур жонга бўлмоғлиг мукայид олам ахлига,

Хуш ул озодаким элнинг аросидин канор этса.

— Менинг умрим бир канорча бўлдимку эркан!

— Яна Бобур Мирзонинг хавли қочди. — Кимсалар андин баҳраманд бўлдимку эркан?!

* Умринг елдек келсаю, селдек ўтиб кетса, узингда на бир чўп, на бир хас қолмаса, ёраб бу қанчалар даҳшат ахир! Бул ҳол худди олти ой ёз қовун экиб, анинг ҳосилидан биров баҳра олмаган дехқон ҳолига ўхшайди! Бизнинг умримиз канор бўлмаса ҳам бир ариқчадур. Ахир бир мухтож киши

Мирзо Бобур сабоқлари

«ХУШ УЛКИМ ЁРДИН ҚАТЪ АЙЛАБОН ТАРКИ ДИЁР ЭТСА»

бир томчи бўлса ҳам баҳра олган бўлса, минг бор розимиз. Умрин елдек соварманган!

* Дилда юртингиз соғинчи турсин. Ана шу соғинч қаерда бўлса ҳам диёрни ёз олдингизда сақлайдур. Узага тупроқларининг ҳам ҳурматин шунда бажо айласиз. Воҳким, осмон ҳамиша йироқ, қаттиқ бўлса ҳам Ер Ватандур! Ватан эрса юракдин йироқ турмас.

* Кўрганларини айтажақ бўлсам, минг газалу юзлаб номаларга сизмас. Лекин фақир, ташвишу надомат ила тўла бу умримда бир нарсга амин бўлдимки, ахли раият ҳам ширин сўзга мухтож. Шукурким мулким Афғонда ҳам, мулки Ҳиндда ҳам шу ширин сўзни топдур. Бир огиз ширин сўз била бўлса ҳам, ахли элни сийласангиз, эл ҳам сизни сийлар.

Умримизнинг яна бир сабоғи шул турур.

Бобур Мирзо тулиқиб кетди.

Юрагидида куш яна беором питирлади.

Кишининг жонига душман, балодур бошига бу эл, Агар бошин туйфай айлаб ва гар жонин нисор этса...

Диёру ёрдин Бобур жафоу жавр кўп кўрди,

Хуш улким ёрдин қатъ айлабон тарки диёр этса...

Бобур Мирзо дилқушо боғда яна бир фурсат кезинди. Уни

ахтариб, бесаранжом бўлишларини уйлаб, ортига бурилди. Яна юрагидидаги куш питирлади.

— Ё тангрим, узинг асрагайсан! — шивирлади Бобур. — Ё пиру комил Хожа Аҳрор валий, ҳолимга раҳм айлангиз.

Шу онда валийнинг нурафшон чеҳраси куз олдида намоён бўлди.

— Ихлосингиздан хабарим бор, амирзодам, — дегандек бўлди ул нурили сиймо, — изтиробларингиздин ҳам бохабардуримиз. Етиб борамиз ҳузурингизга, асло азият чекмангиз амирзодам!

— Пирим, — Бобур Мирзо юраги оромланиб борар экан деди, — минг куллуқ пирим, ҳамиша шундоқ соатларда қўлайсиз.

Бобур Мирзо хоҳсонга сўзланиб кирди.

Диёру ёрдин Бобур жафоу жавр кўп кўрди,

Хуш улким ёрдин қатъ айлабон тарки диёр этса...

Маҳрам уша онда қўлига лавҳа ва довоту қоғоз билан ҳозир бўлди.

— Раҳам этинг, амирзодам, раҳам этинг!

— Биласизми, менинг газалларим юрагимга нақшлангандур. Менинг қоғозим юрагу довотим юрак-қонимдур.

Маҳрам андак саросималанди.

— Маъзур, амирзодам!

Энди Бобур Мирзо газал битмакка вужуди билан киришди. Ҳамма ширин уйку билан кутиб олган тонгини Мирзо ҳар гагли каби соғинч билан, худди Анджион қовунидек тилимланган юрагидан қўюлиб келган сўзи оташ газал билан кутиб олди.

Қачон булғай мушарраф бўлганам, жоно жамолинингга?

Кутулгаймен фируқиндин, етишгаймен анисолингга?

Белиндинким хаблийдур йироқдурмен, мени ёд эт,

Умидим борки Бобурдин, етишгаймен хаблганга?

Бугун Бобур Мирзонинг газалларини ватандошларимиз ўқиб, қўйламоқдалар. Беназир шоир, тенгсиз муаррих, луфту карамли шоҳ Заҳриддин Муҳаммад Бобур беш асрдан мулроқ аввал шуни орзу қилган бўлса не ажаб.

Фашизмга қарши мудоҳиш урушининг ақс садоси кирмаган ўзбек хонадонини деярлик йўқ десак муболага эмас. У билан боғлиқ ҳар бир нарса уша йиллар хотираси сифатида асраб-авайлаб сақланмоқда. Булар — аскарнинг туморча шаклидаги хатлари ёки жангда қўрсатган жасорати учун берилган тақдирномалар, орден ва медаллар...

Ана шундай хат ва ҳужжатлар Умар Жамиллов хонадонидида ҳам сақланмоқда.

Марҳум жангчи, устозим Умар Жамилловнинг угли Дилшод Жамиллов куйидаги мактубни отасидан азиз ёдгорлик сифатида асраб қўйган:

«Қуролдош дустимиз Умар Жамилловнинг оиласига. У. Жамиллов шу йил 23 февраль кечаси штабни душман айдоқчиликларидан ҳимоя қилишда қаҳрамонларча ҳалок бўлди. Биз қуролдош дустимиз У. Жамиллов ва яна бир неча жангчини мактаб рўпарасидидаги тепаликка дафн этдик. Вақти келиб биродаримиз қабрини зиврат қилгани келсангиз, унинг жасадини шу ердан топасиз.

Скудовск шаҳридаги 1-урта мактабнинг бир гуруҳ ўқитувчилари. 1945 йил 25 февраль.»

Рига шаҳри немис-фашистлардан 1944 йилнинг октябрь ойида озод қилинган бўлса-да, лекин Латвия атрофидаги шаҳар ва қишлоқларда гитлерчилар яширин ҳолда армия соқиларига

Ғалабанинг 50 йиллиги олдида

МАРДЛИК МАДҲИЯСИ

(Устоз ўқитувчим Умаржон Жамиллов ҳақида)

қўқисдан ҳужум қилиб турардилар. Умар Жамиллов эса Скудовск шаҳрида соқчилик қилган (комендант бўлган) 23 февраль кунини душман пайт пойлаб ҳужум қилган. Ана шу жангда Умаржон бошлиқ уч жангчи қаҳрамонларча ҳалок бўлди.

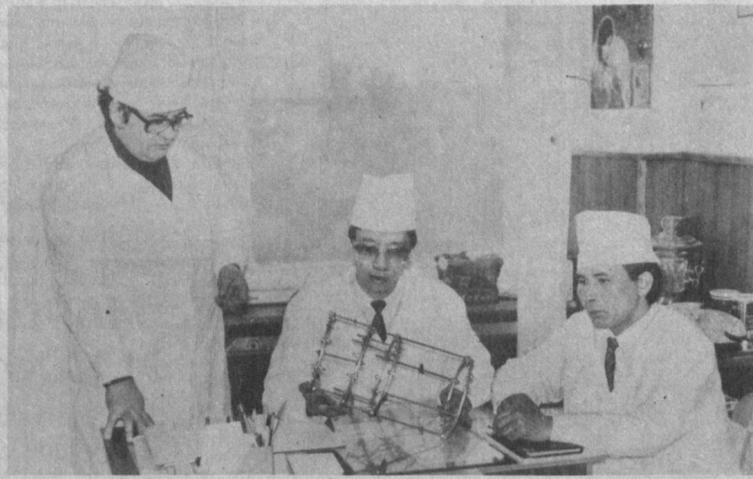
Ўзбекистон жароҳатларни даволаш ва ортопедия илмий текшириш институтида утган йилнинг октябр ойида компрессион-дистракцион остеосинтез клиникиси очилди. Бундан қуланган асосий мақсад, тиббиёт муассасасига жароҳат олиб келган беморларни ташқи функционал аппаратлар ёрдамида даволашдан иборатдир. Бунда Илизаров, Волков-Огонесян аппаратлари қўлланиб, синган суяклар остеосинтез қилинади. Бундан ташқари, клиниканинг ўзида амалий машғулотлар ўтаётган шифокорлар учун қўлай бўлган янги аппаратлар ишлаб чиқилиб, амалиётга тадбиқ этилади.

Яна бир томони, жароҳатланган беморларни замонавий спицали ва узакли аппаратлар ёрдамида даволаб, уларнинг шифохонада ётишини камайтириш, меҳнатга қўбилантириш, клиниканинг ўзида амалий машғулотлар ўтаётган шифокорлар учун қўлай бўлган янги аппаратлар ишлаб чиқилиб, амалиётга тадбиқ этилади.

Клиникамиз бир йўла 40 кишини даволашга мўлжалланган, — деди булим бошлиғи Бахтиёр Шодиев биз билан суҳбатда. — Бу ерга асосан оғир жароҳат олиб келган беморларни қабул қиламиз. Шунингдек, пойтахтимиз ва республика вилоятларидаги жароҳат асорати бўлган кишиларнинг соғлигини тиклаб, яна оила-сига, меҳнат қўлига қайтаря-миз. Жароҳатларни замонавий

Эл соғлиғи — юрт бойлиғи

ДАВОЛАШДА САМАРАЛИ УСУЛЛАР

усуллар ёрдамида даволаётганимиз яхши натижа бермоқда. Булим мудири Рустам Раҳматов, катта илмий ходим Одил Тулаганов, кичик илмий ходим Эркин Валиев, шифокор Муҳиддин Қодиров ва бошқа жонқуяр ходимларимиз клиникамиздаги мавжуд аппаратлардан тўғри фойдаланиш, шунингдек уларни такомиллаштириш борасида изланишлар олиб боришяпти.

утиш керакки, шифокорлар клиниканинг узакли аппарати яратилди. Унинг афзаллиги томони шундаки, жароҳат олган беморга қўллаб спицалар урнига бир нечта узаклардан фойдаланилади. Яна бир томони, узак суякка бургуланиб киритилгани тўғри фақат бир томондан маҳкамланади. Бу эса жароҳатланган кўл ёки оёқнинг бошқа томонидаги этнинг зарарланмаслигига олиб келади.

Биз клиниканинг катта илмий ходими, тиббиёт фанлари номзоди Мирали Хонапиев билан биргаликда операция қилинган беморларнинг аҳолини кўздан кечирдик. Қувончлими шундаки, уларнинг барчаси қисқа муддат ичида оёққа туриб кетишган. Жароҳатлари битиб, уларига бола-чақалари олдига қайтаётганларнинг чеҳрасида қувонч ва мамнулик.

— Мен Юнусобод туманидаги

Якутский кучасида истикомат қиламан, — деди ўзини Аскар Мирманов деб таништираган киши. — Пойтахтимиздаги 3-депода трамвай ҳайдаман. Чап оёғимдан очиқ жароҳат олиб, шу шифохонага келиб қолдим. Барака топкур шифокорлар спицали аппаратлар ёрдамида даволаб, оёққа турғизишди. Мана, ўзингиз куриб турганингиздек аввалгидек синган жойни гипслашгани йўқ. Тиззанинг бугинлари бемалол ҳаракат қилапти. Ҳадемай уйга жавоб бериб қолишди. Замонавий аппаратларни қўллаб даволашга тгани жуда маъқул бўлди.

— Бу укам жуда тўғри гапларни айтди, — суҳбатга қўшилди Улулбек туманидаги Неймат кучасидан шифохонага келирилган Камол ака Абдуллаев. — Бунди қарангки, оёғим тойиб кетиб, болдиримнинг суякларини синиб кетган эди. Операция қилиб, Илизаров аппарати оёғимга урнатилди. Қисқа муддатда суяк булакларини асли ҳолига келтирилди. 6 ўйил-қизим, 15 нафар невараларимнинг бахтига соғлигим яна тикланиб қолди. Бор билим ва тажрибаларини ишга солиб меҳнат қилаётган клиника шифокорларига катта раҳмат.

Бундай миннатдорчилик сузларини бошқа беморлар ҳам айтди. Замонавий аппаратлардан унумли фойдаланиш билан бирга бу ерда даволашга тўғри фақат бир томондан маҳкамланади. Бу эса жароҳатланган кўл ёки оёқнинг бошқа томонидаги этнинг зарарланмаслигига олиб келади.

Шавкат САЪДИЕВ. СУРАТЛАРДА: (юқорида) катта илмий ходим М. Хонапиев (унгда), булим бошлиғи Б. Шодиев ва катта илмий ходим О. Тулагановлар Илизаров аппарати такомиллаштириш услотида; катта ҳамшира Ш. Аткеева; клиниканинг бир гуруҳ шифокорлари жароҳатларнинг рентгенга туширилган суратини кўздан кечиряпти.

Козим Улмасов олган суратлар.

Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлигига қарашли санъатшунослик илмий-тадқиқот институти олимлари учун 1994 йил самарали бўлди. Бутун йил давомида қатор илмий муаммолар устида жиддий иш олиб борилиб, уларнинг аксарияти ниҳоясига етказилди.

Тадқиқот уюғининг санъат тарихи бўлими йўли билан ҳам бир неча йирик илмий ишлар юзга келди. Буюк ипак йўли тарихини тадқиқ этишда эришилган ютуқлар ҳам эътиборга сазовордир. Санъатшунослик доктори Э.Тўвелаев томонидан олиб борилган самарали

ИЗЛАНИШЛАР АСОСИДА

изланиш натижаси сифатида йирик монография ёзилди. «Буюк ипак йўли» деб номланган бу тадқиқот чоп этиш учун босмага топширилди.

«Қадимги, илк урта аср Бақтрияси» деб номланган монография ҳам булим олимларининг жиддий илмий ютуғи бўлди. Эндилекда бу йирик тадқиқотни ҳам босмага тайёрлаш тадбирлари қўрилмоқда. Шунингдек булим олимлари бир неча туркумда чоп этилади. Бунинг учун институт Лондондаги нашриётлардан бири билан ҳамкорлик боғлади. Бу илмий асар инглиз нашриётининг келгуси йилги нашр режасига киритилди.

Шунингдек булим олимлари Ўзбекистонда муулмончилик тарихига доир йирик ишни ҳам чоп этишни режалаштирдилар.

Аббос АҲМЕДОВ.

Пойтахтимизнинг энг гавжум борзорларидан бири «Олой»да бир неча марта кўнгли тусанган разил ишларни қилиб юрган фарибгар бор эди. Энди эса йўқ.

Хайрон бўлманг! У осмонга ўчиб кетгани ёки ер остига тушиб кетгани ҳам йўқ. Ундай фарибгар ҳаромхўрни ички ишлар ходимлари бор экан, осмонга чиқса оёғидан, ерга кирса қулоғидан тортиб топиб олишди.

Янги йилнинг биринчи ойи ярмида «қаҳрамон»имиз яна «Олой» борзорида борибдию нимагадир кўнгли гаш бўлибди. Тушликкача иши ҳам унча юришмади. Тамадди учун бир бурчакка утиб ул-бул харид қилибди-да, узоқда соддагина кийинган Б.Х.ни учратиш кузлари қувончдан чақнаб кетибди. Унга яқинроқ бориб «кўнглига қул солиб» курибди. Қарасаки, роса «зибон»идан

экан. Бор маҳоратини ишга солиб алдаб-аврабди. Хуллас, АҚШ долларига алмаштириб бераман, дея ундан 15000 сум пулини олибди-да, аста «кўён»нинг расмини чизворибди.

Доғда қолганлигини пайқаган соддагина йигит, 1958 йилда туғилган Б.Х. милицияга фарибгар ҳақида маълумот берибди.

Ҳамза туман ички ишлар бўлими жиноят-қидирув бўлимининг тезкор вакиллари фарибгарга панд бериб уни дарҳол қўлга олишди. У барча содир этган фарибгарлик жиноятга иқроор бўлди. Маълум бўлдики, бу товланмачи 1975 йилда туғилган, Тошкент вилояти, Урта Чирчиқ туманида истикомат қилувчи Г. Ким экан.

Мана, ниҳоят ёш ва анча-мунча устумонгина фарибгар Кимнинг қимлиги барчага аён бўлди. Энди у яна бошқа содир этган қонунбузарликлари ҳақида айтишга ва суд олдида жавоб беришга мажбур.

Мирзараҳим МАМАЖОНОВ.

Бош муҳаррир уринбосари Солиҳ ЕҚУБОВ

ТИЖОРAT ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪПОНЛАР

Ўзбекистон Республикаси гидрометеорология Бош бошқармасининг

В. А. Бугаев номидаги Урта Осиё гидрометеорология илмий-тадқиқот институти ҚУЙИДАГИ ЛАВОЗИМЛАРГА ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ:

- гидрометеорологик тадқиқотлар бўлими бошлиғи;
  - лаборатория бошлиқлари;
  - гидрологик тахминлар, экологик мониторинг, сув сирти сифатини текшириш, радиолокация орқали кузатиш воситалари ва усуллари ишлаб чиқиш;
  - булутлар физикаси,
  - дала агрометеорологияси илмий-амалий лабораторияси,
  - односфера ва иносфералар тадқиқи буйича.
- Танлов муддати эълон чиққан кундан бошлаб 15 кун. Хужжатларни директор номига қуйидаги манзилга юбориш керак: 700052, Тошкент шаҳри, Обсерватория кучаси, 72-уй.
- Телефон: 35-83-50.

ТЕХНИК ЛИЦЕЙ пул ўтказиш йўли билан дурадгорлик дастгоҳлари, турли ёғоч-тахта, фойдаланилган енгил автомобиль СОТИБ ОЛАДИ.

Ўзбек ва турк тилларини биладиган ва таржима қиладиган котиб(а)ни ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ. Иш ҳақи келишилган ҳолда. Мурожаат учун телефонлар: 91-33-94, 93-00-09. ЛИЦЕЙ МАНЗИЛИ: Тошкент шаҳри, Ҳамза тумани, Оқдара кучаси, 122-уй.

ХОНАДОН СОҲИБЛАРИ ДИҚҚАТИГА! Тошкент «СУВСОЗ» трести ЭСПАТИБ УТАДИ:

Сув ва шаҳар канализация хизматларидан фойдаланганлик учун тўланадиган ҳақни Тошкент шаҳар Жамғарма банкнинг пул қабул қилиш кассаларига ҳар квартал тўлагандан кейин 10 кундан кечиктирмасдан тўлаш лозим.

Сув ва шаҳар канализацияларидан фойдаланганликлари учун ҳақини ўз вақтида тўламаганлар хонадонларидagi водопровод огоҳлантирилмасдан учириб қўйилди.

МАЪЛУМОТ УЧУН ТЕЛЕФОН: 56-62-45.

ШАҲАР ТЕЛЕФОН ТАРМОҒИ АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

линия-кабель иншоотлари капитал таъмирланиши муносабати билан «М-5» ва «М-16» даҳаларида истикомат қилувчи абонентларда 15 ФЕВРАЛГАЧА Ҳамид Олимжон, Лев Толстой ва Урицкий кучаларида истикомат қилувчи абонентларда 28 ФЕВРАЛГАЧА АЛОҚА БЎЛМАЙДИ. Тошкент шаҳар телефон алоқаси ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси.

Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги УЗБЕК ДАВЛАТ ЭСТРАДАСИ «ХАЛҚЛАР ДУСТЛИГИ» САРОЙИДА. 6 — 7 март соат 18.00 да 8 март соат 14.00 ва 18.00 да «ЯНА СИЗНИ ЭСЛАДИМ...» ДОНИЕР ТОШМУҲАМедОВ ВА МИРЗАБЕК ХОЛМЕДОВ

янги концерт дастурини тақдим этадилар. Концертимизга марҳумат қилин! Дастурни Уткир Сиддиқов олиб боради. Билетлар Халқлар дустлиги саройининг кассаларида сотилмоқда. Телефонлар: 45-07-65, 45-92-51.

Туркиянинг «Айсель А.Ш.» фирмасига юқори малакали пайвандчилар, трактор ҳайдовчилари, экскаватор операторлари КЕРАК. Қуйидаги манзилга мурожаат қилин: Тошкент шаҳри, Амир Темур кучаси, 107-уй/Халқ хужалиги ютуқлари кургазмаси/. Телефонлар: 34-53-92, 34-55-80.

Шаҳримиз музейларида ҚУТЛУҒ МЕРОС ИЗИДАН

Яқинда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Музейлар фаолияти билан боғлиқ қарори эълон қилинди. Шу муносабат билан Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг Алишер Навоий номидаги давлат Адабиёт музейида бўлиб, унинг директори, филология фанлари доктори Саидбек Ҳасанов билан суҳбатда бўлди.

Жамоамиз илмий мавзунларни режалаштиришда бугун кунги музейшуносликнинг долзарб масалаларини ҳал қилишга, яъни музейни халқроқ музейлар даражасига етказиш учун зарур бўлган илмий масалаларни ҳал қилишга қаратмоқда. Хусусан, «Энг қадимги давр узбек адабиёти», «Ҳозирги замон адабиёти» хоналари оғини очиш билан боғлиқ илмий масалаларни шулар жумласидандир. Шундан келиб чиқиб, узбек адабиётига оид илмий-маърифий ва илмий-таълимий қадриятларимизни ўрганиб, уларни нашр этиш орқали халққа тақдим этиш билан боғлиқ ишларга сафарбар этилиб боришмоқда.

Хозирда эса музей жамоаси буюк соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллигини муносиб қутиб олиш ишларини бошлаб юбордилар. Халқимиз урғисида ва хорижий юртларда сақланиб келаятган соҳибқирон ҳаёти билан боғлиқ бой меросимизни бир ерга тўплаш, уни тадқиқ қилиш ҳамда ана шу асосида қўлэмалар фонди ва халқ оғза-

қадриятларимизни тўплаш, уларни нашр этиш орқали халққа тақдим этиш билан боғлиқ ишларга сафарбар этилиб боришмоқда.

Корпорация билан шартнома тузган озиқ-овқат дўконларининг 50 фоизидан ортиғи маҳсулотни олмай қўйишди. Балиқ сақлайдиган ҳовулар эса бўзиб ташланди. Фақатгина йирик озиқ-овқат дўконларига балиқларни қабул қилишди. Натижада балиқлар вақтида реализация қилинмай, хўжалиқлар қошидаги қайта ишлаш шехларига юборилмоқда.

Ана шу муаммони ҳал қилиш мақсадида Тошкент шаҳри буйича балиқ маҳсулотлари харид қилишга мўлжалланган 12 та ихтисослашган дўконлар ташкил этилди. Бу дўконлар бир кунда 7 тоннагача балиқни сотишга мўлжалланган бўлиб, барча шароитлар яратилган. Бундан ташқари, табиий сув ҳавзаларида боқилган балиқлар билан савдо қилувчи «Узакон» номили ягона савдо шохбачаси ишга тушди. Ҳамшаҳарларимиз судак, сазан, сом, аюбда, леш каби балиқлардан баҳраманд бўлмоқдалар. Қувончли томони, ихтисослашган дўконлар қошида балиқ таомлари тайёрланадиган таомхона ва қаҳвахоналар очилиши режалаштирилган.

Агар шундай сай-ҳаракатлар давом этирилса, яқин келажакда пойтахтимизда ҳам лаззат, ҳам қувват берувчи балиқлар яна сөрөб бўлиши табиий. Балиқ ошхоналарда илгаригидек ҳафтанинг маълум кунлари «Балиқ кун»и деб белгиланар.

Дония ЗОКИРОВА.

Республикамизнинг 6 нафар футбол ҳақамига ўз вазифалари буйича катта билим ва тажрибага эга эканлари, бир қанча йирик турнирларда адолатли ҳақамлик қилганликлари учун ФИФАнинг халқаро миқёсдаги ҳақамлик гувоҳномаси ва нишонлари топширилди. Бу воқеа қўллаб қўлловчи бўлиб, уларнинг сазовор бўлди. Мана шундан сунг бу борадаги ишлар зора ижобий томонга узгарса... Негаки, республикамизда футболга

Футбол НИЯТ ХОЛИС БЎЛСА...

катта эътибор қаратилганлиги, мураббийлар-у мохир уйинчилар бу гамхурликларга жавобан кўзга кўринарли ютуқларни қўлга киритаётган бўлсалар-да, бизда футбол ҳақамлари тайёрлаш борасидаги ишлар ҳали мақтовга аризиқлик эмас. Бу камчилик ҳақида футбол федерациясининг пленумида сузлаган Ўзбекистон Республикаси Бош вазир, Ўзбекистон футбол федерациясининг президенти Абдулҳошим Муталов танқидий фикрларни айтди.

Биз республика футбол федерацияси мусобақалар ўтказиш бўлимининг бошлиғи Қобилжон Рустамов билан учрашиб, юқоридаги масалалар ҳақидаги фикрлари билан қизиқдик.

Ҳечдан кура кечи ҳам яхшироқ дейилганидек, 6 нафар ҳақамларимиз - Сардор Нажафалиев, Зокир Абдуллаев, Бобур Ҳайдаров, Рашид Айтқов (ҳаммаси Тошкентдан), Тоир Тошмухамедов (Тошкент вилояти) ва Ҳушвақт Мухторов (Самарқанд)ларга халқаро даражадаги ҳақамлик ҳақидаги ФИФАнинг гувоҳномалари топширилганлиги қатта воқеа бўлди. Биз бу ҳақда илгарироқ ФИФА ва Осиё футбол федерациясига тавсиянома йўллаган эдик. Бундан ташқари, Сардор Нажафалиев Хиросимада бир неча уйинларни мохирлик билан бошқарганлиги, Бобур Ҳайдаров эса утган йили Қозогистоннинг Жамбул шаҳридаги йирик турнирларда ҳақамлик қилганлиги, шунингдек бошқа ҳақамларимизнинг фаолиятлари ҳам аллаҳқон танқиқли футбол мутахассисларининг назарига тушган эди. Уларга нуфузли халқаро мусобақаларга ҳақамлик қилишдек катта ишонч ёрқиларининг топширилганлиги бизнинг бу борадаги ишларимизда туртки бўлади, деб умид қиламан.

Ижобий узғариш томонга биринчи қадам қўйилдими, демак уни қўллаб-қувватлашимиз лозим. Дастлабки натижалардан бири сифатида шахримиздаги мактаблардан бирида 6ш футбол ҳақамлари тайёрлайдиган махсус синф очилганлигини қувонч билан алоҳида таъкидлаш жоиз. Демак, ниятимиз холис экан, бугега яхши бўлади. Бахтиёр ХАЙДАРОВ.

Муассис: Тошкент шаҳар ҳокими

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида рўйхатта олинган. Рўйхат сони ~ 10.

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, ГСП, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Телефонлар: хатлар ~ 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича ~ 56-54-68, 32-56-66.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва таърифили учун жавобгарлик уларни берган нашриётчи ва нашрлар тизимасидир.

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимига ёки «Тошкент почтаси» шаҳар почта корхонасининг фойдаланиш бўлимига ~ 33-74-05 телефонига мурожаат қилингани мумкин.

Ҳажми ~ 2 босма табоқ. Офсет усулда чоп этилади. Қўроғ босими - А-2. Газета IBM компьютерда терилди ва сақланади. Нашр кўрсаткичи - 64690.

«Шарк» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Шўрон» кўчаси, 44-уй.